

Tēze. Par darbinieka mantisko atbildību, ja tā vainas dēļ notikusi autoavārija.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas

Senāta

2005.gada 9.febrāra

SPRIEDUMS

lietā Nr. SKC – 90

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators R.Krauze,
senatore R.Zaķe,
senators I.Fridrihsons,

piedaloties zvērinātai advokātei I.Marķitānei,

2005.gada 9.februārī Rīgā izskatīja atklātā sēdē civillietu sakarā ar A.Š. pārstāves zvērinātas advokātes I.Marķitānes kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 27.oktobra spriedumu SIA „Machinery Latvia” prasībā pret A.Š. par zaudējumu piedziņu.

Noklausījies senatora R.Krauzes ziņojumu, A.Š. pārstāves zvērinātas advokātes I.Marķitānes paskaidrojumu, ka kasācijas sūdzība apmierināma un SIA „Machinery Latvia” pārstāves I.A. paskaidrojumu, ka spriedums atstājams negrozīts, Senāts

k o n s t a t ē j a

SIA „Machinery Latvia” 2001.gada 9.aprīlī pieņēma A.Š. darbā par tirdzniecības inženieri.

SIA „Ideal Service”, noslēdzot 2001.gada 11.maijā līzings līgumu Nr.38/-1-02, nodeva SIA „Machinery Latvia” automašīnu „Toyota Corolla ”. Līguma 5.6 punkts atrunā līzings ņēmēja atbildību par personu, kura vada transporta līdzekli, tās darbību, un apliecina, ka personai, kura vada transporta līdzekli, ir spēkā esoša autovadītāja apliecība. Savukārt līguma 8.4.3 paredz līzings ņēmēja atbildību pilnā mērā par nodarītiem zaudējumiem, ja transporta līdzekļa vadītājs ir vadījis transporta līdzekli, pārkāpjot valsts ceļu satiksmes noteikumus.

Vadot minēto automašīnu, A.Š. 2002.gada 17.maijā izraisīja ceļu satiksmes negadījumu, kura rezultātā mašīna pēc apdrošinātāja lēmuma tika klasificēta kā pilnīgs zudums. Saņemot izziņu par to, ka A.Š. vadījis automašīnu bez vadītāja apliecības, jo tā no 2002.gada 27.februāra uz 3 mēnešiem bijusi anulēta, tika atteikta apdrošināšanas izmaksa. Ar 2002.gada 2.augusta maksājumu uzdevumu Nr.1689 SIA „Machinery Latvia” saskaņā ar līzings līgumu samaksāja SIA „Ideal Services” Ls 4433,50 kā kompensāciju par atlikušo automašīnas vērtību.

Ceļu policija atzina A.Š. par vainīgu ceļu satiksmes negadījumā un konstatēja, ka viņš pārkāpis Ministru kabineta 1999.gada 19.janvāra noteikumu Nr.15 „Ceļu satiksmes noteikumi” 8. un 100.punktu.

SIA „Machinery Latvia”, pamatojoties uz Darba likuma 86.panta trešo daļu, Civillikuma 1779. un 2185.pantu, 2002.gada 1.novembrī cēla prasību pret A.Š. par Ls 4433,50 zaudējumu piedziņu.

Ogres rajona tiesa 2003.gada 6.martā nosprieda prasību noraidīt.

Izskatījusi SIA „Machinery Latvia” apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2004.gada 27.oktobra spriedumu piedzina no A.Š. par labu SIA „Machinery Latvia” Ls 4433,50 zaudējumus un tiesas izdevumus.

Apelācijas instances tiesa atzina, ka SIA "Machinerv Latvia" cietusi zaudējumus, nomaksājot līzingu devējam SIA "Ideal Services" saskaņā ar 2001. gada 11. maija līzingu līguma 5.6. un 8.4.3. punktu 4433,50 Ls kā nenomaksāto summu par ceļu satiksmes negadījuma rezultātā iznīcinātās automašīnas „Tovota Corolla” vērtību.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka A.Š. prettiesiskā rīcība izpaudusies automašīnas "Tovota Corolla" vadīšanā 2002. gada 17. maijā bez autovadītāja apliecības, kas vienlaikus apstiprina arī viņa vainu ceļu satiksmes negadījuma izraisīšanā un automašīnas iznīcināšanā. A.Š. atzīts par vainīgu ceļu satiksmes negadījuma izraisīšanā (Ceļu satiksmes noteikumu 8., 100.punkta pārkāpums).

Apelācijas instances tiesa prasību apmierinājusi, atsaucoties uz Civillikuma 1779. pantu.

Tiesā nav piešķīrusi nozīmi apstākļiem, ka A.Š., izbeidzot darba līgumu, nav prasīta šo zaudējumu atlīdzība, vai ka A.Š. nebija zināmi apdrošināšanas vai līzingu līguma noteikumi.

Kasācijas sūdzībā A.Š. pārstāve zvērināta advokāte I.Marķitāne lūdz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 27.oktobra spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā. Kasators norāda, ka apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā Darba likuma 87.pantu kas nosaka, ka darbinieks pilnībā vai daļēji atbrīvojams no civiltiesiskās atbildības par darba devējam nodarītajiem zaudējumiem, ja darba devējs pats ar saviem rīkojumiem nav nenodrošinājis pienācīgus darba apstākļus vai darba aprīkojumu, tādēļ bijis vainīgs zaudējumu nodarīšanā.

Tāpat tiesa nav vadījusies un piemērojusi Sauszemes transporta apdrošināšanas noteikumu 5.1.1.4.punktu, kas nosaka, ka polises izpildē iesaistītās personas par polises esamību un tās nosacījumiem jāinformē, ko prasītāja nav darījusi, kā arī nav ņēmusi vērā līzingu līguma 5.6 punktu, ka līzinguņēmējs apņemas būt atbildīgs par personu, kura vada transporta līdzekli un apliecina, ka personai, kura vada transporta līdzekli, ir spēkā esoša autovadītāja apliecība.

Tiesas kolēģija, pārkāpjot Civilprocesa likuma 193.panta piekto daļu, nav pierādījusi atbildētāja vainu tādā apjomā, lai pamatojoties uz Civillikuma 1779.pantu pieņemtu nolēmumu piedzīt no atbildētāja Ls 4433,50 zaudējumus. Tiesas sēdē tika pārkāpti Civilprocesa likuma 165.un 429.pants, ļaujot liecināt sēdes klausītājam, taču atteicās uzklaut atbildētāja liecinieku.

Senāts, pārbaudījis lietas materiālus un apsvēris kasācijas sūdzības motīvus, atzina, ka Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedums atbilst likumam, tādēļ atbildētāja A.Š. pārstāves zvērinātas advokātes I. Marķitānes kasācijas sūdzība noraidāma.

Apelācijas instances tiesa pamatoti apmierinājusi prasību par zaudējumu atlīdzību saskaņā ar Civillikuma 1779.panta noteikumiem, jo atbildētājs A.Š. atzīts par vainīgu satiksmes negadījumā, kura rezultātā cietusi prasītāja lietošanā bijusi automašīna.

Atsauce kasācijas sūdzībā uz Darba likuma 87. pantu nav pamatota. Zaudējumi prasītājam nodarīti atbildētāja rīcības dēļ, pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumus un izraisot satiksmes negadījumu, kam nav cēloniskā sakarība ar darba devēja rīkojumu vai

Sauszemes transporta apdrošināšanas noteikumu 5.1.1.4. pantu, ko norāda atbildētājs kasācijas sūdzībā.

Starp prasītāju SIA „Machinery Latvia” un atbildētāju A.Š. noslēgts darba līgums, tātad atbildētājs ir prasītāja darbinieks, nevis Sauszemes transporta apdrošināšanas līguma dalībnieks. Tādēļ norāde kasācijas sūdzībā uz līzings līguma 5.6 punktu ir kļūdaina. Šis līguma nosacījums attiecas uz līgumslēdzējām pusēm, nevis uz atbildētāju, kura lietošanā bija nodota automašīna. Pamatojoties uz šī līguma nosacījumu, prasītājs arī sedzis zaudējumus līzings devējam, kas piešķir prasītājam tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību regresa kārtībā no vainīgās personas.

No kasācijas sūdzības nav arī saprotams, kādā apjomā tiesai būtu bijis jāpierāda atbildētāja vaina, lai piemērotu Civillikuma 1779. pantu. Senāts atzīst, ka Civillikuma 1779. pants piemērojams visos gadījumos, kad pierādīta zaudējumu nodarītāja vaina jebkurā tās formā. Tāpēc nepamatota ir norāde kasācijas sūdzībā, ka tiesa pārkāpusi Civilprocesa likuma 193. panta noteikumus, kas regulē tiesas sprieduma formu un saturu.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 1.punktu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts

n o s p r i e d a

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 27.oktobra spriedumu atstāt negrozītu, bet atbildētāja A.Š. pārstāves zvērinātas advokātes I. Marķitānes kasācijas sūdzība noraidīt.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators

R.Krauze

Senatore

R.Zaķe

Senators

I.Fridrihsons